

รายงานการประชุม
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓
วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๑.๓๐ – ๑๓.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมหว่ากอก ๑ และ ๒ อาคารจัดตั้งสจ.จรี ชั้น ๑๔
สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

ผู้มาประชุม

๑. นายศักรินทร์ ภูมิรัตน์	ประธานกรรมการ
๒. เลขาธิการ ก.พ.
(นางสาวดุขฎิ ราชเมืองฝาง แทน)	กรรมการ
๓. เลขาธิการ ก.พ.ร.
(นางสาวสุนทรี สุภาสงวน แทน)	กรรมการ
๔. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
(นางสาวอัญชลิตา กองอรรถ แทน)	กรรมการ
๕. เลขาธิการคณะรัฐมนตรี
(นายปัญญาพล ศรีแสงแก้ว แทน)	กรรมการ
๖. เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(นายสุริยนต์ ธิญกิจจานุกิจ แทน)	กรรมการ
๗. ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(นายปฐม สวรรค์ปัญญาเลิศ แทน)	กรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
(นางอมรรัตน์ ภูมิวิสนะ แทน)	กรรมการ
๙. อธิบดีกรมบัญชีกลาง
(นางณริศรา ขุขุณฑ แทน)	กรรมการ
๑๐. นายชูศักดิ์ ลิมสกุล	กรรมการ
๑๑. นายบวรศักดิ์ อูวรรณโณ	กรรมการ
๑๒. นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล	กรรมการ
๑๓. นายไพรัช ธิชัยพงษ์	กรรมการ
๑๔. นายรุ่งโรจน์ รังสิโยภาส	กรรมการ
๑๕. นางศันสนีย์ ไซโยโรจน์	กรรมการ
๑๖. นายสัมพันธ์ ศิลปนาฏ	กรรมการ
๑๗. นางสีลาภรณ์ บัวสาย	กรรมการ
๑๘. คุณหญิงสุมนธา พรหมบุญ	กรรมการ
๑๙. รองเลขาธิการ ก.พ.ร. ซึ่งเลขาธิการ ก.พ.ร. มอบหมาย
(นางสาวสุนทรี สุภาสงวน)	กรรมการและเลขานุการร่วม

๒๐. ผู้อำนวยการสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
(นายกิติพงศ์ พร้อมวงศ์)	กรรมการและเลขานุการร่วม
๒๑. พนักงานสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ซึ่งผู้อำนวยการฯ มอบหมาย
(นางสาวสิริพร พิทยโสภณ)	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม

ผู้ลาประชุม

๑. นายกฤษณพงศ์ กีรติกร	กรรมการ
๒. นายกิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๓. นายณรงค์ ศิริเลิศวรกุล	กรรมการ
๔. นายเทวินทร์ วงศ์วานิช	กรรมการ
๕. นายบัณฑิต เอื้ออาภรณ์	กรรมการ
๖. นายวิจารณ์ พานิช	กรรมการ
๗. นายวีระพงษ์ แพสุวรรณ	กรรมการ
๘. นายสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์	กรรมการ
๙. นายสมคิด เลิศไพฑูรย์	กรรมการ
๑๐. นางสาวรณิ คำมัน	กรรมการ
๑๑. นางสาวดารณี เกิดประดิษฐ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม

ผู้เข้าร่วมประชุม

สำนักงาน ก.พ.

๑. นางสาวบุรณี ศุภศิลป์

สำนักงาน ก.พ.ร.

๑. นายกฤตวิทย์ จันท์แจ่มใส
๒. นายโกศล ยิ่งสุขวัฒนา

สำนักงบประมาณ

๑. นางสาววิรัชชญา วิฑิตปกรณ์

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

๑. นางลดาวัลย์ ประเสริฐชล

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑. นายสุทธิพันธ์ จิตพิมลมาศ
๒. นางปัทมาวดี โปชนุกุล
๓. นางสุรียรัตน์ ชะนะมา
๔. นายปกรัฐ กนธนาพร

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑. นายเผ่าพัชร รพีธรรมานนท์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

๑. นายสันติ เจริญพรพัฒนา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๑. นางปรีญา โทณะพงษ์

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

๑. นางสาวกาญจนา วานิชกร
๒. นายพลศักดิ์ โกษียามรณ
๓. นางสาวนिरดา วีระโสภณ
๔. นายสุชาติ อุดมโสภกิจ
๕. นางสาวอรพรรณ เวียรชัย
๖. นางสาวสลิลวรรณ กลับประสิทธิ์
๗. นายชาญวิทย์ อุดมศักดิ์กุล
๘. นางสาวศรีฉัตร ไซยวงศ์วิลาน
๙. นางสาวมนันยา ชุณหะตุมิยานนท์
๑๐. นางสาวภาณิศา หาญพัฒน์นันท์
๑๑. นางสาวภัทริรา เกื้อกิม
๑๒. นายภาสพงศ์ อารีรักษ์
๑๓. นางสาวชนิดา แสนสะอาด
๑๔. นายนรชัย รั้งสีวิจิตรประภา
๑๕. นายมหัทธน พงษ์ขจรชัย
๑๖. นายศุภวัฒน์ โชคสวัสดิ์ไพศาล
๑๗. นายศุภวิริยะ สรณารักษ์
๑๘. นางสาวสุภาวดี สอดสี
๑๙. นางสาวอรฉัตร นาครภัก
๒๐. นางสาวดวงรัตน์ นิมอนุสรณ์กุล
๒๑. นางสาวนัยนา เปลี่ยนผัน
๒๒. นางสาวธิดารัตน์ โกมลวานิช
๒๓. นางสาวอรณิชา เวชปาน

เริ่มประชุมเวลา ๑๑.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานกรรมการ (นายศักรินทร์ ภูมิรัตน) กล่าวเปิดการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พร้อมแจ้งระเบียบวาระการประชุมให้ที่ประชุมทราบ

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๒.๑ รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ต่อมาฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำรายงานการประชุม และแจ้งเวียนให้กรรมการพิจารณาเรียบร้อยแล้ว โดยไม่มีกรรมการขอแก้ไขรายงานการประชุม

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อเสวนา

ระเบียบวาระที่ ๓.๑ การปฏิรูประบบธรรมาภิบาลในสภาสถาบันอุดมศึกษา

ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอการปฏิรูประบบธรรมาภิบาลในสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑) ปัญหาของระบบธรรมาภิบาลของสภาสถาบันอุดมศึกษา มีดังนี้

๑.๑) กระบวนการสรรหานายกและกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยผู้ได้รับการสรรหาหรือแต่งตั้งขาดคุณสมบัติที่เหมาะสม และการมีส่วนร่วมได้เสียหรือผลประโยชน์ตอบแทนระหว่างกรรมการสรรหากับผู้เข้ารับการสรรหา

๑.๒) จริยธรรมของผู้ได้รับการสรรหาเป็นกรรมการ

๑.๓) การปฏิบัติหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยที่สภาสถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถทำหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเอื้อประโยชน์กันระหว่างนายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและอธิการบดี ปัญหาการทุจริตหรือใช้อำนาจโดยมิชอบหรือการบริหารงานของอธิการบดี หรือสภาสถาบันอุดมศึกษา ที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

๒) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลสภาสถาบันอุดมศึกษา มีการกำหนดรายละเอียดและแนวปฏิบัติที่เป็นหลักการอยู่ใน พ.ร.บ.การอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ และ พ.ร.ฎ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๖๒

๓) หลักการของธรรมาภิบาล (Good Governance) และความเป็นอิสระของสถาบัน (Institutional Autonomy) สำหรับสภาสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีการกำหนดหลักการไว้ในสถาบันและองค์กรชั้นนำของโลก อาทิ UNDP, OECD, Institute of Internal Auditors, Council of Europe

๔) บทบาท ความรับผิดชอบ อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา การสร้างความไว้วางใจต่อสังคมโดยส่วนรวม (Fiduciary Mode) หน้าที่ต่อยุทธศาสตร์ในอนาคต (Strategic Mode) หมายถึงการเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์กับฝ่ายบริหาร กำหนดโครงสร้างสภาสถาบันอุดมศึกษาให้ตอบสนองภารกิจ และหน้าที่รังสรรค์และสร้างสรรค์ (Generative Mode) หมายถึง เป็นผู้นำเชิงความคิดในการแสวงหาความหมาย แนวคิดและกลยุทธ์ใหม่ ๆ และปรับเปลี่ยนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐให้อยู่รอดในสังคมดิจิทัลที่มีความเป็นพลวัตและมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

๕) องค์ประกอบ คุณสมบัติ และที่มาของสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยปัจจุบันมีปัญหา ความขัดแย้งในผลประโยชน์ (Conflict of Interest) จากการมีบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาเป็น องค์ประกอบของสภาสถาบันอุดมศึกษาเกินกึ่งหนึ่ง และกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาไม่มีโอกาสได้แสดง ความคิดเห็นเชิงนโยบาย นอกจากนี้ ยังมีช่องว่างของกฎหมายซึ่งเป็นปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่และปัญหาใน การหาผู้รับผิดชอบหรือขอใช้ความเสียหายให้แก่สถาบันอุดมศึกษา ฝ่ายเลขาฯ ได้เสนอหลักการของการจัด องค์ประกอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

๕.๑ จำนวนกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาไม่ควรมากเกินไป

๕.๒ สภาสถาบันอุดมศึกษาขนาดเล็กจะมีประสิทธิผลในด้านการพัฒนามากกว่า สภาสถาบันอุดมศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่

๕.๓ องค์ประกอบของสภาสถาบันอุดมศึกษาอาจเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก สภาสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด

๕.๔ หากมีบุคลากรภายในควรมีอธิการบดีและประธานสภาคณาจารย์ และ ตัวแทนของผู้ได้รับผลโดยตรงจากคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

๕.๕ องค์ประกอบและคุณสมบัติของกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาต้อง สอดคล้องกับเป้าหมายและจุดเน้นของสถาบันอุดมศึกษา (เช่น การผลิตบัณฑิตวิจัย บัณฑิตปริญญาตรี หรือ เป็นสถาบันเฉพาะทาง)

๖) จรรยาบรรณและการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา (Code of Ethics & Code of Conduct) โดยได้ยกตัวอย่างจรรยาบรรณและการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภา สถาบันอุดมศึกษาประเทศอังกฤษ และออสเตรเลีย และได้เสนอหลักการที่สภาสถาบันอุดมศึกษาควรยึดถือ

๗) การประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยยกตัวอย่างการ ประเมินผลสภาสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ (มมร.) และ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (มสธ.) และตัวอย่างในต่างประเทศเช่น ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา และ อังกฤษ เป็นต้น

๘) ข้อเสนอแนะหลักปฏิญญาของสภาสถาบันอุดมศึกษา (University Board of Trustee Charter) สรุปโดยย่อได้ ดังนี้

๘.๑ บทบาทและความรับผิดชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่

๑) การกำหนดนโยบายและระเบียบ: ให้ความเห็นชอบพันธกิจของ สภาสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษา จัดให้มีการจัดทำประมวล จริยธรรมของนายกและกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา และ ผู้เรียน กำหนดแนวทางอนุญาตให้บุคลากรและผู้เรียนไปปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่นนอกสถาบันอุดมศึกษาได้

๒) การบริหารและจัดการงบประมาณ: ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการธรรมาภิบาลและจริยธรรม และ คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงจากบุคคลซึ่งเป็นกลางและ ได้รับการยอมรับ ดำเนินการแก้ไขปัญหาการดำเนินกิจการของสถาบันอุดมศึกษา และรับผิดชอบต่อความ เสียหายที่มีผลกระทบต่อการศึกษาหรือการสำเร็จการศึกษาของผู้เรียน

๓) การกำกับดูแลด้านวิชาการ: ควรกำกับดูแลให้สถาบันอุดมศึกษา ดำเนินการตาม ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินภายนอกและภายใน นำผลการประเมินคุณภาพภายในไปกำหนด แนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดสรร

งบประมาณหรือรายได้ตามสมควรเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียนอย่างทั่วถึง และอนุมัติหลักสูตรการศึกษาที่มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานการอุดมศึกษาให้สถาบันอุดมศึกษาเปิดสอน

๘.๒ องค์ประกอบและที่มาของสภาสถาบันอุดมศึกษา มีหลักการดังนี้

๑) ให้กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษามีบุคลากรภายนอกในสัดส่วนที่มากกว่าบุคลากรภายใน โดยคำนึงถึงการปกป้องประโยชน์ของผู้เรียน บุคลากร สังคม และประเทศเป็นสำคัญ

๒) กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรมีอธิการบดีและประธานสภาคณาจารย์ และตัวแทนของผู้ที่ได้รับผลโดยตรงจากคุณภาพการศึกษาของสถาบัน (เช่น นายกสมาคมศิษย์เก่า) อยู่ในกรรมการ

๓) ให้กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา มีองค์ประกอบของผู้เชี่ยวชาญที่มีความหลากหลาย เช่น การศึกษา กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาสังคม เป็นต้น โดยคำนึงถึงพันธกิจและเป้าหมายของสถาบันเป็นหลัก

๔) ให้กรรมการสภาสถาบันมีจำนวนที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพในด้าน การปฏิบัติงานของสภาฯ ร่วมกับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา

๕) กรรมการสภาสถาบันที่มาจากภายใน ควรมีวุฒิภาวะและประสบการณ์เหมาะสมกับความรับผิดชอบ

ทั้งนี้ วาระการดำรงตำแหน่งของนายกสภาสถาบันอุดมศึกษา และกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาให้คำนึงถึงความต่อเนื่องในการทำงาน โดยอาจดำรงตำแหน่งได้มากกว่า ๑ วาระ แต่ไม่ควรยาวนานเกินไป เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และเกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดการพัฒนาสถาบันจากภายนอกอย่างต่อเนื่อง กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาอาจให้มีวาระเหลื่อมกันได้ ให้มีการประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของนายก และกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาโดยนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลประกอบของคณะกรรมการสรรหานายก และกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา และให้มีการกำหนดเงื่อนไขการดำรงตำแหน่งของนายกสภาสถาบันอุดมศึกษา และกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยครอบคลุมประเด็นต่างๆ เช่น จำนวนแห่งของสถาบันอุดมศึกษาที่นายกสภาสถาบันอุดมศึกษาและกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาสามารถดำรงตำแหน่งได้ในคราวเดียวกัน เป็นต้น

๘.๓ แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ (Code of Conduct) และจรรยาบรรณ (Code of Ethics) ของสภาสถาบันอุดมศึกษา

๑) แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๔ ประเด็นสำคัญ ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง (Duty of Care) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ต่อสถาบัน (Duty of Loyalty) การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย กฎระเบียบ มติสภาสถาบันอุดมศึกษา (Duty of Obedience) และการเปิดเผยข้อมูลแก่สาธารณชนอย่างโปร่งใส (Duty of Disclosure)

๒) จรรยาบรรณของสภาสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย ๔ ประเด็นสำคัญ ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่น การปฏิบัติหน้าที่ต่อกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาตนเอง การปฏิบัติหน้าที่ต่อสถาบันอุดมศึกษา และการปฏิบัติหน้าที่ต่อประชาชน สังคมและประเทศชาติ

๘.๔ การประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรมีหลักการดังนี้ ให้มีการประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยยึดหลักการดังนี้

๑) พฤติกรรม: ให้นำประเด็นการประเมินมาจากจรรยาบรรณและบทบาทหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา

๒) ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน: ให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของสภาสถาบันอุดมศึกษาโดยหน่วยงานภายนอกที่เป็นอิสระ โดยมีรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย

เช่น การใช้ตัวอย่างของการประเมินกรรมการบริษัทของภาคเอกชน การเชิญภาคเอกชนหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามาทำหน้าที่ในการประเมินโดยตรง เป็นต้น

ทั้งนี้ ให้มีเปิดเผยผลการประเมินการปฏิบัติงานของสภาสถาบันอุดมศึกษาต่อสาธารณะ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแข่งขันและการเทียบเคียง และใช้การประเมินเป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาสภาสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาอย่างจริงจัง

๘.๕ สำนักงานเลขานุการของสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรมีหลักการ ดังนี้ สภาสถาบันอุดมศึกษาควรพิจารณาให้มีสำนักงานสภาสถาบันอุดมศึกษา เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบงานวิชาการและงานธุรการ สามารถเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์การดำเนินงานของสภาสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงานควรดำเนินการโดยสภาสถาบันอุดมศึกษา หรืออาจเป็นการประเมินร่วมกันระหว่างสภาสถาบันอุดมศึกษากับอธิการบดี และให้สภาสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ในการพัฒนาศักยภาพของสำนักงานสภาสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

๑. ควรพิจารณาว่าหน่วยงานใดทำหน้าที่กำกับดูแลในกรณีที่สภาสถาบันอุดมศึกษามีปัญหา ควรเป็นคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) หรือรัฐมนตรี และควรมีบทบาทอย่างไร โดยอาจเทียบเคียงกับบทบาทของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

๒. กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา

๒.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหากรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรพิจารณาให้ครอบคลุมในมิติของจำนวนของคนภายในสภาสถาบันอุดมศึกษาที่มาเป็นกรรมการสรรหาฯ และผลต่อความเป็นอิสระต่อการบริหารงานของกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากคนภายในสภาสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นผู้ที่รู้เรื่องการบริการงานภายในของแต่ละสภาสถาบันอุดมศึกษาดี แต่ขณะเดียวกันหากคนภายในสภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นกรรมการสรรหา ก็จะมีผลต่อความเป็นอิสระและทัศนคติในการบริหารงานของกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายกสภาสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้ ควรมีการพิจารณาและกำหนดกระบวนการสรรหาคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและนายกสภาสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงวิธีประเมินผลการดำเนินงานให้มีความชัดเจน โปร่งใส และมีระบบการตรวจสอบจากทั้งภายในและภายนอกสภาสถาบันอุดมศึกษานั้นด้วย

๒.๒ ควรสร้างแรงจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำหน้าที่เป็นกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาที่นอกเหนือจากเรื่องค่าตอบแทน เช่น การปฏิบัติงานชัดเจนตอบเป้าหมายของประเทศ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นคุณค่าของการเข้ามาทำหน้าที่ของกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา

๒.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรมีตัวแทนของนักศึกษา บุคลากร และผู้ใช้ประโยชน์ เนื่องจากเป็นผู้ได้รับผลกระทบและได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินงานของสภาสถาบันอุดมศึกษาจึงควรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและออกความเห็นในฐานะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาด้วย

๓. ประเด็นธรรมาภิบาลที่สำคัญที่สุดไม่น่าจะอยู่ที่สภาสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น เนื่องจากกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาทำงานแบบไม่เต็มเวลา แต่อยู่ที่ฝ่ายบริหารสภาสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีปัญหาการบริหารเงินและบริหารคนมาก และอยู่ที่ Interaction ระหว่างฝ่ายบริหารและสภาสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น ควรพิจารณาประเด็นธรรมาภิบาลในภาพรวม

๔. บทบาทของสภาสถาบันอุดมศึกษาควรจำกัดเท่าที่จำเป็น ไม่ควรมีหลายบทบาท โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรลดบทบาทการบริหาร โดยศึกษากรณีตัวอย่างของต่างประเทศที่สภาสถาบันอุดมศึกษาจะไม่ทำหน้าที่บริหารองค์กร ในขณะที่สภาสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีการทำงานหลายบทบาท

๕. ควรวิเคราะห์ว่าบทบาทในการนำ (Lead) สถาบันอุดมศึกษาควรเป็นฝ่ายบริหารหรือสภาสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจะทำให้ออกแบบได้ว่าสภาสถาบันอุดมศึกษาควรจะดำเนินการแบบคณะกรรมการที่ปรึกษา (Advisory board) หรือคณะกรรมการกำหนดทิศทางที่ชัดเจน (Strong directing)

๖. การพิจารณาธรรมชาติของสภาสถาบันอุดมศึกษาควรพิจารณาองค์ประกอบ ๒ ส่วน ได้แก่ (๑) โครงสร้าง กระบวนการ และตัวบุคคล (Structure, Process & People) เนื่องจากแม้ว่าโครงสร้างการและกระบวนการทำงานจะดีเพียงใด แต่คุณภาพของผู้นำ (Leadership) และบุคลากรที่ดำเนินงาน (People) ไม่มีคุณภาพ ก็ไม่อาจทำให้ผลงานออกมามีคุณภาพได้ (๒) ความสมดุล (Balance) ของกฎระเบียบ กฎหมาย แรงจูงใจ รวมถึงคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันขาดกลไกเรื่องแรงจูงใจในการทำงานและเส้นทางอาชีพ ซึ่งไม่สามารถหนีหน้าหนีไปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ ต้องมีการพิจารณาทุกปัจจัยไปพร้อมกัน

๗. การบริหารจัดการการทำงานของสภาสถาบันอุดมศึกษา

๗.๑ การกำหนดวาระการประชุม (Agenda) ของสภาสถาบันอุดมศึกษาควรมีการดำเนินการอย่างเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร โดยกรณีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายบริหารต้องเสนอวาระให้นายกสภาสถาบันอุดมศึกษาและประธาน Standing Committee ตัดสินใจ

๗.๒ มี Standing Committee ที่จำเป็นเช่น กรรมการการเงิน กรรมการตรวจสอบ และกรรมการกลั่นกรองกฎ ระเบียบ

๗.๓ มีการปฏิรูประบบให้กรรมการสภาเข้าใจบทบาทภารกิจของสภาสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา

๘. การ Mismatch ระหว่างภารกิจและความคาดหวังจากสภาสถาบันอุดมศึกษา เช่น ให้กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติเรื่องสำคัญ เช่น การลงทุนในขณะที่กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาไปประชุมเพียงเดือนละ ๑ ครั้ง และอาจไม่เข้าใจบริบทของสภาสถาบันอุดมศึกษาอย่างดี

มติที่ประชุม มอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ รวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุมไปพิจารณา ดำเนินการต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๓.๒ **กรอบแนวคิด Reinventing University System**

ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอกรอบแนวคิด Reinventing University System เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบ กลไก การบูรณาการการทำงาน และการจัดสรรและบริหารงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษา โดยได้จัดทำกรอบแนวคิดตามลักษณะการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

๑. มหาวิทยาลัยพื้นที่ มีบทบาทสำคัญได้แก่ พัฒนากำลังคนที่เข้าใจบริบทและเป็นผู้นำการพัฒนาในระดับพื้นที่และนวัตกรรมชุมชน และสนับสนุนการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้ชุมชนเติบโตอย่างมีคุณภาพและอยู่บนฐานของการใช้ความรู้และนวัตกรรม ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏโดยอาจดำเนินการร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ หรือสถาบันวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย (partners) ได้แก่

- ชุมชนในพื้นที่ (Community)
- วิสาหกิจชุมชน (Social Enterprise)
- หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่

เป้าหมาย

- การยกระดับเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน
- เกิดผู้ประกอบการบนฐานความรู้ชุมชน
- มีดัชนีชี้วัดระดับความสำเร็จของมนุษย์ (Human Achievement Index) ระดับจังหวัดดีขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๕
- มีรายได้ครัวเรือนของประชาชนในชุมชนนอกเขตเทศบาลเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐

Outcome: การมีนวัตกรรมพื้นที่/ชุมชนที่ยั่งยืน

- การมีนวัตกรรมที่ใช้ประโยชน์ในพื้นที่
- มีการสร้างองค์ความรู้ กำลังคน นักวิจัยท้องถิ่น และผู้นำชุมชนในระดับพื้นที่

Key features

- การจัดทำหลักสูตรบนพื้นฐานบริบท (เชิงพื้นที่) (Contextual based Curriculum)
- การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนทั้งขนาดเล็กและขนาดกลาง

๒. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี มีบทบาทสำคัญได้แก่ พัฒนากำลังคนที่มีทักษะ ความเชี่ยวชาญ การแก้ไขปัญหาและพัฒนาทางเทคโนโลยี ร่วมทำวิจัยและนวัตกรรมร่วมกับภาคการผลิต อุตสาหกรรม วิจัยแก้ไขปัญหาทางเทคโนโลยีให้กับภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และพัฒนาความสามารถของ SMEs ให้พัฒนาเป็นผู้ประกอบการฐานนวัตกรรม (Innovation Driven Enterprise: IDEs) รวมถึงการส่งเสริมการสร้าง IDEs และผู้ประกอบการรายใหม่ (Start-up) ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โดยอาจดำเนินการร่วมกับสถาบันวิจัย เช่น สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

กลุ่มเป้าหมาย (partners) ได้แก่

- วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และผู้ประกอบการฐานนวัตกรรม (Innovation Driven Enterprises : IDEs)
- สถาบันวิจัยของรัฐ
- มีผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรมรายใหม่ (Deep Tech Startup)

เป้าหมาย

- มี IDEs จำนวน ๑๐,๐๐๐ ราย
- เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ (Start-up) ๑,๐๐๐ ราย
- เพิ่มระดับขีดความสามารถด้านนวัตกรรมในบริษัทไทย โดยเฉพาะกลุ่ม SMEs
- เกิดโอกาสทางการค้าและอุตสาหกรรมจากนวัตกรรมในระบบอุดมศึกษา

Outcome: การสร้างความยั่งยืนให้แก่ประเทศด้วยนวัตกรรม

- มีจำนวนผู้ประกอบการฐานนวัตกรรม (Innovation Driven Enterprises : IDEs) และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพิ่มมากขึ้น
- มีผู้ประกอบการรายใหม่ (Spin-off และ Start-up) ที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ความสามารถในการรับและถ่ายทอดเทคโนโลยี และการแก้ไขปัญหาเทคโนโลยี
- กำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญทางเทคโนโลยี

Key features

- การจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ (Innovative Mode of Education & Pedagogy) เช่น หลักสูตร Work Integrated Learning
- หลักสูตรการเรียนที่เน้นการแก้ปัญหาเทคโนโลยีสำหรับการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรม และการรองรับอุตสาหกรรมใหม่
- การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนทั้งขนาดเล็กและขนาดกลาง

๓. มหาวิทยาลัยวิจัย มีบทบาทสำคัญ ได้แก่ พัฒนากำลังคนและนักวิจัยระดับสูง การวิจัยเพื่อสร้างความรู้ใหม่ การวิจัยขั้นแนวหน้าแบบมุ่งเป้า (Strategic Focus) การวิจัยร่วมกับภาคเอกชนและสถาบันวิจัยของรัฐ การส่งเสริมการใช้ความรู้เพื่อสร้าง Spin-off และ Start-ups ตัวอย่างเช่น การมีสถาบันวิจัยขนาดใหญ่ที่ประกอบด้วยสถาบันวิจัยและมหาวิทยาลัยที่มีความเป็นเลิศ เช่นเดียวกับ Max Planck ประเทศเยอรมันนี้

กลุ่มเป้าหมาย (partners) ได้แก่

- ผู้ประกอบการรายใหญ่
- สถาบันวิจัยของรัฐ
- มีผู้ประกอบการรายใหม่ (Spin-off และ Start-ups)

เป้าหมาย

- เกิดความรู้ใหม่และการค้นพบใหม่ขั้นแนวหน้า
- บริษัทขนาดใหญ่ก้าวไปสู่บริษัทระดับชั้นนำโลกด้วยนวัตกรรม ๕ บริษัท
- การมีห้องปฏิบัติการวิจัยระดับโลกและระดับภูมิภาค ๑๐ แห่ง
- มหาวิทยาลัยชั้นนำติด ๑ ใน ๑๐๐ ของการจัดอันดับโลกอย่างน้อย ๒ แห่ง

Outcome: การสร้างองค์ความรู้ใหม่ขั้นแนวหน้า (Frontier Research)

- มีการค้นพบองค์ความรู้ขั้นแนวหน้าใหม่
- มีสิทธิบัตรและผลงานตีพิมพ์เพิ่มมากขึ้น
- มีกำลังคนและนักวิจัยระดับสูง
- มีนักวิจัยที่มีองค์ความรู้ระดับโลก
- เกิดบริษัทจัดตั้งใหม่ทั้งรูปแบบ Spin-off และ Start-up

Key features

- การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ใหม่สำหรับเศรษฐกิจและสังคม
- การสนับสนุนให้เข้าถึงองค์ความรู้ระดับโลกเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

๑. ควรคำนึงถึงเป้าหมายของการพัฒนามหาวิทยาลัยมากกว่าการจัดหมวดหมู่ และควรเปิดโอกาสให้แต่ละมหาวิทยาลัยมีการประเมินสถานภาพ (Positioning) ของตัวเอง รวมถึงการพิจารณาเพื่อปรับบทบาทของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งเพื่อปิดช่องว่างและให้มีความสามารถในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้ เช่น การพัฒนาคณาจารย์ และการปรับหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอน เป็นต้น

๒. ควรให้ความสำคัญกับกลไกการบริหารจัดการ เช่น การมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงการดำเนินงานของภาคเอกชน สังคม ชุมชน เข้ากับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้อาจปรับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่มีอยู่เดิมในมหาวิทยาลัยหรือการตั้งหน่วยงานใหม่เพื่อดำเนินการได้

๓. การบริหารจัดการทรัพยากร (Resource) โดยเฉพาะด้านการเงินและงบประมาณของมหาวิทยาลัยควรอยู่บนหลักของความเป็นอิสระ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ด้านนวัตกรรมตามที่ได้วางเป้าหมายไว้ และต้องพิจารณาถึงความล่าช้าในการดำเนินการตามนโยบาย (Policy Lag) โดยเฉพาะกลุ่มวิจัยขั้นสูงที่ต้องอาศัยระยะเวลาจึงจะเกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม (Impact) ได้อย่างแท้จริง

๔. ควรพิจารณาบทบาทของหน่วยบริหารและจัดการทุนในมิติของการสร้างกลไกสนับสนุนงบประมาณเพื่อยกระดับศักยภาพของมหาวิทยาลัยในแต่ละหมวดหมู่ด้วย เช่น ด้านการพัฒนากำลังคนและการเพิ่มขีดความสามารถของภาคอุตสาหกรรม

๕. มหาวิทยาลัยควรปรับรูปแบบการดำเนินงานร่วมกับหลายภาคส่วนแบบ Strategic Partner ทั้งชุมชน ท้องถิ่น อุตสาหกรรม และต่างประเทศ

๖. Reinventing University จะต้องมีการบริหารจัดการเพื่อสามารถตอบสนองความต้องการ (Demand) ที่เป็นโจทย์สำคัญเพื่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งการจัดกลุ่มตามแนวคิดนี้อาจพบว่ามีมหาวิทยาลัยบางแห่งที่มีศักยภาพอยู่มากกว่าหนึ่งกลุ่ม ดังนั้นจึงควรพิจารณาว่าเป้าหมายที่แท้จริงในการจัดกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนาในรูปแบบใด

๗. ควรมีกรอบการพัฒนาสถาบันวิจัยเพิ่มเติมจากการ Reinventing University โดยเริ่มต้นจากการปรับแนวคิด (Mindset) เพื่อให้ดำเนินการไปในทิศทางเดียวกับการพัฒนามหาวิทยาลัย

มติที่ประชุม

มอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ รวบรวมนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุมไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๔.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอที่ประชุมถึงหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๗ ให้ต้องมี การประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติราชการของ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เมื่อครบกำหนด ๓ ปี นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ในกรณีที่เห็นว่า ผลการปฏิบัติราชการดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงโครงสร้างและกลไกในการบริหารเพื่อให้อำนาจขับเคลื่อนการปฏิรูปฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีอำนาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้จัดตั้ง วช. เป็นองค์การมหาชน โดยเสนอพร้อมร่างพระราชกฤษฎีกาด้วย ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ การประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปฯ กำหนด

ฝ่ายเลขานุการจึงได้เสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติราชการของ วช. โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. ประธาน
๒. กรรมการในคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ จำนวน ๒ คน
๓. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก จำนวน ๒ คน
๔. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑) ให้ข้อเสนอแนะต่อการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติราชการของ วช.

๒) ให้ข้อเสนอแนะต่อการประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติราชการของ วช.

๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปฯ

มติที่ประชุม เห็นชอบการกำหนดองค์ประกอบและหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติราชการของ วช. โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการร่วม เสนอรายชื่อประธานและกรรมการต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปฯ ในครั้งต่อไป

ระเบียบวาระ ๕ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

ประธานฯ ได้กำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปฯ ครั้งต่อไปในวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๑.๓๐ - ๑๓.๓๐ น. ณ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ห้องหัวก้าว ๑ และ ๒

เลิกประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

นางสาวดวงรัตน์ นิมอนุสรณ์กุล

นางสาวธิดารัตน์ โกมลวานิช

นางสาวอรพรรณ เวียรชัย

นางสาวภาณิศา หาญพัฒน์นันท์

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นางสาวนริดา วีระโสภณ

นางสาวสิริพร พิทยโสภณ

ผู้ตรวจรายงานการประชุม